

„NOVI ČAS“

izhaja vsak petek ob
12. uri dopoldne. Uredništvo in upravništvo
je v Gosposki ulici
št. 6 drugo dvorišče.

NOVI ČAS

LIST STANE:

za celo leto ... 4 K
„manj premožne 3 „
„Nemčijo ... 5 „
„posamezne št. 8 v
Oglas po dogovoru.

Štev. 44.

V Gorici, 29. oktobra 1914.

Leto V.

Mrtvim junakom!

Sredi noter med gromenje topov, prasketanje šrapnelov in granat, med nepopisno vrvenje in gibanje čet, polkov in armad, med stokaje ranjencev in hropenje umirajočih po širnih bojiščih na zapadu, severu in jugu stopa pred nas vernih duš dan — vseh mrtvih dan! Koliko mladičev in mož je našlo junaško smrt v zadnjih treh mesecih. Sli so, da branijo dom in njegove zaklade pred kletim sovražnikom, ki svoje nenasitne roke steguje, da bi ta dom, ki je naš dom, raztrgal in nam ž njim razbil vse, kar mi vsi pri svojem domu toliko ljubimo in cenimo. Sli so, a ne vrnejo se nikdar več. Ne mati ne sestra ni bila ob njih strani, da bi jim zadnje bolečine olajšala. Zastonj so hrepeli še enkrat — zadnjikrat — pozdraviti svojo ženo in otroke, še enkrat objeti predrago zaročenko. Samotno so umirali in umrli — zadeti od sovražne krogle; tih je bil njih pogreb tam gori kje na poljsko-ruskih planjavah, v galiških gorah in ravninah ali pa tamdoli kje na trdih krvavih bosansko srbskih tleh.

Vseh mrtvih dan se bliža. Ven bodo množice hodile na pokopališča, vence bodo nosile na grobove, lučke prižigale ob njih. Tam, tam za gorami pa bodo grobovi mrtvih junakov brez cvetja in lučke; mesta, kjer so bili v dolgih vrstah položeni k večnem počitku, bodo kmalu stepana in nihče več ne bode znal na svetu povedati, kje je ta in ta pokopan.

Odbori so se ustanovili, veliki, po celi državi, da zbirajo sredstva in pomagajo ranjenim vojakom, da lajšajo življene vojakom na bojišču, da hitre družinam na pomoč, ki so jih vpoklicani vojaki pušteli doma. Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli — prav in dobro je bilo, da so se ti odbori vstanovili. Gorka in odprta srca so jim prišla nasproti in darovala kar so le mogla za one, ki kri prelivajo za nas.

Kdo pa hiti tudi mrtvim junakom na pomoč? Dali so za domovino najdražje, kar so imeli, kri in življene; več niso mogli dati za nas. Zato pričakujejo hvaljenosti od nas...

Vernih duš dan nas kliče na plan! Med tem ko svet skrbi za žive, nas Cerkev vabi in poziva, naj skrbimo tudi za

mrtve. Ona se ozira tja gor in tja dol, na jug in na sever na

»Vas, zabljeni grobovi,
kjer križ ne kamen ne stoji,
ki niste venčani s cvetovi
kjer luč nobena ne brli . . . .«

Polna ljubezni in usmiljenja obstaja. Ona sedaj sredi smrtnenosnih neviht po bojnih poljanah in vabi nas vse brez izjeme, da ji sledimo in se ozremo na življenje onkraj groba in dušam pokojnikov pomagamo, ki božji pravici niso mogle tukaj zadostiti popolnoma. Ona je tisti veliki odbor sedaj, ki zbira vse žive po cerkvah in ob grobovih, da molijo s skupnimi močmi in vporablajo vsa sredstva milosti za blagor pokojnikov v življenu onstran groba. Ce pa kateri zaslужijo, da jim v teh dnevih prihajamo v pomoč, tedaj so gotovo v prvi vrsti oni, ki so tu v Brambi in boju za dom trpeli, kri prelivali in umrli za blagor naš.

Njim torej, mrtvim junakom, veljaj vernih duš dan naša molitev in naša darrive! In ko bodo prihodnjo nedeljo popolne pričeli v mestu in vsepovsod po deželi zvonovi tako tožno zvoniti do globoke tihe noči, tedaj naj bodo daše misli in naše molitve pri mrtvih junakih. V vsaki cerkvi naj se zanje molit; v vsakem pokopališču naj križ stoji s cvetjem ovenčan in z lučko pred seboj, ki naj ljudi spominja na grobove junakov daleč, daleč tam za gorami

»Kjer križ ne kamen ne stoji,
ki niso venčani s cvetovi,
kjer luč nobena ne brli . . . .«

Toda blagor usmiljenim — svoje misli in svojo molitev daruj tudi za padle vojake sploh. Ranjeni vojaki dobè pomoči povsod; vjeti vojaki se spoštujejo povsod; za mrtve vojake pa moramo moliti i povsod. To bodi naš dar mrtvim junakom in mrtvim vojakom — vseh mrtvih dan!

Trdovratni boji na vseh straneh.

Le počasi napredujejo naše in nem. čete ta teden na vseh bojiščih. Rusi so vrgli proti nam vse čete, da nam preprečijo

pohod proti Lvovu in Varšavi, enako se z velikansko obupnostjo bore Francozi, Angleži in Belgiji. Vendar gremo počasi naprej. Seveda med vednimi in zelo hudimi boji.

Boji v Galiciji.

Danes 8 dni zjutraj so naše čete zasedle glavno mesto Bukovine, Černovice. Dne 2. sept. so Rusi zasedli Černovice in 22. oktobra so jih morali zapustiti. Prebivalstvo je naše vojaštvo z navdušenjem sprejelo. Černovice štejejo 90.000 ljudi, in sicer po 12.000 Poljakov in Nemcev, po 13.000 Rusinov in Rumunov ter 40.000 judov.

To je bila prva kolona naših čet izza Karpatov, ki imajo Ruse prijeti od strani. Druga kolona naša je 20. okt. dosegla Wiznic ob reki Czeremosc, dne 26. oktobra Zalucze pred Sniatynom ob Prutu; tretja kolona je bila 16. aktobra pri Cieloni in je dosegla 26. oktobra Pasiechno, jugozahodno od Nadworne. Četrta kolona, ki je stala 5. oktobra pri Slawski, 16. okt. pri Skole, 17. okt. pri Lubienih, 18. okt. pri Orowu, se je najbrže 20. oktobra udeležila bojev pri Striju. Peta kolona je pa odrinila 9. oktobra iz Turke, se uspešno bojevala pri Podbužu in prišla 21. oktobra v Drohobycz.

Tu vidimo dolgo verigo, ki je prodrila deloma do Pruta in tudi že do važnih točk ob Dnjestru. Kako močne so te čete, se ne more reči. Vsekakor morajo biti precej številne, da so mogle v tako kratkem času in v tako težavnih razmerah izvršiti svojo nalogu. Namen teh sil je, priti sovražniku v bok in za hrbet. Najtežja naloga jih pa še čaka, namreč prekoraci Dnister z njegovimi zelo močvirnatimi bregovi. Ko se bo tem četam posrečilo priti čez Dnister, bo to gotovo zelo vplivalo na rusko bojno črto vzhodno od Przemisla. In najbrže bo šele takrat padla odločitev za Galicijo.

V srednji Galiciji vzhodno od Przemisla se vrše še nadalje boji. Tu so Rusi strašno utrjeni in preveč žrtev bi bilo, če bi naši hoteli te postojanke vzeti s silo. Na jugu okrog Sambora so naši vrgli nazaj levo rusko krilo, enako na severu pri Jaroslavu desno rusko krilo. Fronta pred Przemislom ima sedaj obliko loka; prej pa je imela obliko vprašanja (?). — Ker so Rusi tako zelo utrjeni, zato je važno,

če se četam iz Karpatov posreči Ruse premagati. Rusi so pognali v te boje vse turkestanske kavkaške čete, kar kaže, da hočejo zastaviti vse sile, da se obdrže tu ob reki San.

Boji za Ivanograd in Varšavo.

Boji na Ruskem Poljskem so zavzeli velik obseg. Ob srednji Visli med mestom Plock in izlivom Sana cenijo Ruse na en tričetrtine milijona. Rusi so postavili sedaj proti nam in Nemcem 37 aktivnih armadnih zborov in 36 rezervnih divizij, skupaj tedaj 108 divizij. Od teh je približno 600.000 mož v srednji Galiciji in južno od gornjega toka Dnjestra v močno utrjenih postojankah. Ruska armada, ki operira proti vzhodni Pruski, se je skrčila na okoli 300.000 mož, ker je morala ostale čete poslati k glavnemu armadu med Ivanograd in Varšavo. Seveda je to samo cenjenje. Gotovega se ne ve nič.

Kakor je sedaj položaj, bo odločitev padla najbrže ob sredji Visli. Tu moramo razločevati dve veliki vojni skupini: nemško armado zahodno in jugozahodno od Varšave in avstrijsko-nemško armado med rekama Pilica in Kamiena (pritoka Visle). Pri Varšavi si je posrečilo Nemcem vreči nazaj ruske čete, ki so prekoračile Vislo. V prvih bojih je ni begu čez Vislo utenila v Visli $\frac{1}{3}$ ruskega sibirskega armadnega zbora.

Pred Ivanogradom so se med tem vršili hudi boji. Dve ruski diviziji sta izpadli iz trdnjave, pa so ju naše čete napadle in premagale. Kljub temu so Rusi poizkusili še enkrat predeti našo bojno črto. Močno ruske sile so prekoračile Vislo severozahodno in južno od Ivangoroda. Prodiranje Ruse severno od Ivangoroda so nemške čete zaenkrat ustavile. Vendar so pa došli novi ruski armadni zbori najbrže od gubernije Suvalki k srednji Visli in prekoračile reko. Boji se tu še vrše.

Ruske sile, ki so prodrije jugozahodno od Ivangoroda, so napadle naše čete. Kakor pravi najnovejše poročilo generalnega štaba, se bore naši z neprekosljivo hrabrostjo. Ujeli so že več tisoč Rusev. En sam naš armadni zbor jih je ujel 10.000. Vendar pa odločitev še ni padla, ker imajo Ruse veliko premoč. Zaupna poročila pravijo, da Ivanograd kmalu pade. Povemo pa kar naravnost, da takim vestem ni verjeti prav nič.

Silno pa nas mora ogorčiti vest, da je rusko armadno poveljstvo razpisalo 80.000 rubljev nagrade onemu, ki bi umoril nekega našega generala. Ubogo rusko ljudstvo, kakšni so tvoji voditelji in za kako stvar se boriš! Očitek ne zadene ruskega ljudstva, in ruskega vojaka.

Proti Srbom in Črnogorcem!

Po hudihih bojih so naše čete zopet vrgele Srbe in Črnogorce od Višegrada. Zavzele so tudi v Srbiji več važnih postojank. Naši so zavzeli, kakor se poroča 22. m. po 3 dnevnih bojih Jagodino planino, ki je najmočnejša srbska pozicija, ki nam je doslej prišla v roke.

Uradno poročilo o srbskem porazu je bilo izdano 22. t. m. sledče: Močne srbske in črnogorske sile, ki so svojcas vdrle po južnovzhodnih krajih, kjer ni bilo naših čet, v vzhodno Bosno, in jo z neukročeno tolpo plenečih in morečih četašev nadlegovali, so bile 22. t. m. po tridnevnih ljutih bojih v prostoru ob obeh straneh ceste Mokro-Rogatica poražene in prisiljene, da so se morale hitro umakniti. Podrobnosti tega boja, v katerem so se borile naše čete neprimerno hrabro in so vrgle sovražnika ponovno z bajonetom iz utrjenih postojank, ki so ležale ena za drugo, se radi nadaljnje akcije, ki se je uvedla, pridrže bodočemu poročilu.

Potiorek, fcm.

Novi srbski porazi. Srbi vrženi čez mejo!

Uradno se poroča 27. t. m.: Na Romuniji planini poražene srbske in črnogorske čete so bile po štiridnevnu neprestanem zasledovanju pri Višegradi in Goraždih potisnjene nazaj čez Drino. Naše čete so pri tem zaplenile v Šoli pri Han Stjenici veliko infanterijske in artiljerijske munice in osvojile v bojih z zadnjimi srbskimi četami na Velikem brdu — Vranci strojne puške in gorske topove. Vzhodna Bosna je s tem do Drine očiščena sovražnikov.

Isti dan, ko so bili Srbi in Črnogorci potisnjeni nazaj čez Drino, so tudi naše čete v Srbiji izvojevale znaten uspeh. Dve utrjeni sovražni postojanki pri Ravniju v Mačvi so naši vzeli v naskoku, pri tem so zaplenili 4 srbske strojne puške, 600 ročnih pušk in bomb in ujeli veliko Srbov.

Potiorek, fcm.

Zahvala Potioreku in njegov odgovor.

Povodom izčiščenja Romanje Planine (ki je tako blizu Sarajeva ko Trnovski gozd blizu Gorice) od močnih srbskih in črnogorskih čet so poslali sarajeverski župan Čurčič Effendi in oba podžupana armadnemu poveljniku Potioreku sledeč brzojav: V imenu glavnega mesta dežele, Sarajeva in v imenu vsega prebivalstva se najudanejše zahvaljujemo Vaši ekscelecenci za energično in preračunano akcijo, ki je za vselej osvobodila glavno mesto možne sovražne invazije. Čestitamo Vam na sijajnih uspehih armade, ki je poverjena Vašemu hrabremu in modremu vodstvu. Prepričani smo, da bo Vaša Ekscelecenca naše hrabre čete vodila od zmage do zmage in se bo s tem ovekovečila v zgodovini monarhije.

Feldcajgmojster Potiorek je odgovoril županu med drugim sledče: Odvrniti prestane nevarnosti vzneimirjenja glavnega mesta od strani sovražnika je zahvaliti požrtvovalnemu, nad vso hvalo vzvišenemu hrabremu zadržanju naših čet, ki so brez razlike vere in jezika v plemeniti tekmi brez prestanka vedno pripravljene žrtvovati vse najdražje za čast in slavo domovine.

Boji na Francoskem.

Nemški napadi na skrajnem severnem krilu francoskega bojišča sicer počasi, pa

gotovo napredujejo. Združene angleško-francosko-belgijske čete ne morejo ustaviti nemške ofenzive.

V Belgiji se še drže mesta Nieuport, Dixmuiden in Ypern. Tu se vrše strašni boji, ki pa ne morejo več dolgo trajati, ker so Nemci že prišli v medkraje in bodo lahko sedaj izvršili napade tudi od strani, kar bo povzročilo skorajšnji padec omenjenih mest. Najhujši je boj za kanal med rekama Yper - Yser.

Istočasno s temi trdovratnimi in ljuštimi boji so pričeli Nemci tudi na ostalih delih bojne črte z odločno ofenzivno akcijo. V zadnjem času se je zdelo, kakor da bi boji, izvzemši na severu, polagoma ponehali in kakor da bi izenačenim silam izginila moč ofenzive. To je bilo pa le navidezno, vsaj v kolikor se tiče Nemcev. Najprvo se je pričela ofenziva na skrajnel južnem krilu proti Belfortu, nato se je slišalo o napadih pri Arrasu in Lille. Istočasno so bili tudi vsi francoski napadi odbiti. Prišla so tudi poročila o hudihih bojih pri Verdunu in končno vest, da so Nemci v južnih Vogezih povsod zmagovali prordili.

Vojški sotrudnik lista »Pester Lloyd« piše o teh bojih: »Po zavzetju črte Nieuport - Ypern, kar je pričakovati v dveh, treh dneh, bodo Nemci oddaljeni od Calaisa le še tri dnevne pohode. Ako všejeimo boje, bodo Nemci zmagali to daljavo v šestih do osmih dneh. Če računamo za osvojitev utrdb pri Calaisu še nadaljni teden, dobimo dobo dveh do treh tednov, ko bodo Nemci gospodarji morske obale do Calaisa.«

Japonci.

Japonci, s katerim se bore tudi Anglezi, so izgubili doslej pred Cintavom 5 ladij. Nemci krvavo odbijajo napade Japoncev.

Francozi v Adriji.

Francoske ladje v Adriji resnično ne razvijajo nobene posebne delavnosti. Naše ladje dobre še vedno dovolj prilike, da nagajačjo črnogorskem obrežju in francoskim ladjam. Francozi se posebno boje naših podmorskih čolnov. Pred kratkim so Francozi zopet prišli pred Kotor. Iz Dubrovnika poročajo o tem:

Naš podmorski čoln je šel nasproti tem sovražnim ladjam. Ko so ga od daleč opazile francoske ladje, so spremenile smer ter odplove z največjo hitrostjo na morsko gladino. Streljale so močno, ali brez uspeha; napravile niso nobene škode. Pomislite, samo en naš podmorski čoln napravi tak strah, da francoske ladje beže. — Iz Herceg Novega se pa poroča: V soboto zjutraj smo slišali v daljavi močno gromenje, kar je pomenilo, da je francosko brodovje blizu. Končno se je opazilo na morju mnogo ladij, ki so se pomikale proti trdnjavam ob vhodu v Boki. Iz neposredne bližine so pričele z vso silo streljati na neko našo torpedovko, ki je bila zunaj, in na trdnjavo Punto d'Orso, ali vse brez uspeha. Ustrelili so večkrat iz daljave od 8 do 10

km. Ljudstvo se je zbralo in opazovalo s težkim srcem usodo torpedovke, okoli katere se je zaradi padanja granat vzdigovalo morje 10 m visoko. Vsak je bil vesel, ko se je torpedovka srečno vrnila v luko.

(To posnemamo po »Slovencu«, ki je cenzuriran prinesel to vest.)

Francozi se naravnost boje v našo Adrijo. To posnemamo iz pisma, ki ga priobčuje v pariškem listu »Temps« neki častnik francoske mornarice. (Omenjamo, da to posnemamo po hrvaškem listu »Obzor«).

Pismo franc. častnika je datirano iz Bara in se glasi: »Naše vojno brodovje je priplulo v Jadransko morje dne 5. septembra. V noči od 5. na 6. septembra so naši hidroplani pregledali črnogorsko obal. A že naslednji dan smo se vrnili v Sredozemsko morje. Dne 17. septembra je pa priplulo pred Bar vse naše brodovje. Spremljali smo naš transportni parnik »Marc Freissinet«, ki je v Baru izkrical topove kalibra 15.5 cm. Posebna topniška komisija je pod vodstvom fregatnega kapitana Grelieta spravila naše baterije na Lovčen. Dne 19. septembra je naša druga divizija odpula proti severu. Dve naši križarki sta obstrelijevali kotorško baterijo Tivat in druge utriene pozicije. Ena krogla iz topov avstrijskih utrdb je zadela našo križarko »Patrie« nad morsko gladino. Od posadke ni bil nihče ranjen. Kmalu smo izpoznali, da ni varno spuščati se v severni del Jadranskega morja. Morje je proti Trstu čimdalje plitvejše, ter na nekih mestih ne dosega niti 100 metrov globočine. Zato je treba največje opreznosti. Poleg tega pa vemo tudi, da ondot plavajo mine, in to celo do 5 kilometrov daleč od obali. Z ozirom na značaj obali in dalmatinskih otokov so te mine skrajno nevarne. Zato nočemo izpostavljati naše brodovje pogubi v bližini obale, ki jo Avstriji poznajo mnogo bolje, nego mi.«

Tako francoski oficir. Nam je to v zadoščenje in prepričanje, da Francozi našemu vrlemu brodovju ne morejo bližu. —

Boji Italijanov v Afriki.

Tudi v Tripolitaniji in Cirenajki se čuti veliko mohamedansko gibanje, ki je v prvi vrsti podpihuje Enver paša. Meseca septembra so domačini v Cirenajki petkrat napadli Italijane. 5. septembra je bila popolnoma uničena neka laška karavana, ki je iz Gheriata v Mursuk eskortirala 300.000 frankov v srebru. Italijani so začeli v Cirenajki tabor, v katerem je taborilo 600 Beduinov. 8. t. m. je neka arabska tolpa udrila do italijanske utrdb Apollonia. Ropala je živino. Posadka je Arabce prepodila. Padla sta v boju dva Italijana. 13. t. m. so ob nekem napadu na neko karavano med Zuetino in Gedabijo izgubili Italijani enega častnika, 26 vojakov in tri domačine, 25 jih je pa bilo ranjenih. 21. t. m. so Arabci zopet napadli neko italijansko karavano. Italijani so izgubili 6 mrtvih in 8 ranjencev.

Albanija — nove zmede.

V Albaniji ni miru nikjer. Essad paša je povzročil še večjo zmedo. Grki izrabljajo nemire v južni Albaniji. Nalašč jih celo netijo. Zato so porabili te nemire in so zasedli južno Albanijo češ, da morajo napraviti red. Istočasno pa je Italija poslala pred Valono vojne ladje in izkrvala vojaštvo v Valoni. Tudi Italija pravi, da dela le radi ljubega miru. Druge države se sedaj nimajo časa vmešavati v te zadeve; zato Grk in Lah doslej nemoteno sedita vsak na svojem kosu plena.

Ranjenci v Gorici.

Dne 20. t. m. so došli še naslednji ranjenci: Leopold Marc, topničar 8. top. polka, iz Kamenj ima prestreljeno desno stran; pišec Jož. Jarc, pešp. št. 7. iz Dobrodober, ima prestreljeno levo roko; četovodja Jožef Križnič, pešpolka št. 97. iz Plavij, ima prestreljeno levo roko; pešec Otalij Spangher, dom. pešpolk št. 27. iz Turjaka v Furlaniji, ima prestreljeno levo nogo; pešec Evgen Stafuza, dom. polk. št. 27. iz Cela v Furlaniji, ima prestreljeno desno roko in nogo; pešec Rih. Boscarol, od 87. pešpolka iz Foljana v Furlaniji, ima prestreljeno levo roko. — Od 21. do 28. t. m. so došli: pešec Jož. Longo, 20. lov. bat. iz Zagraja, ima pokvarjeno desno nogo; — pešec Jož. Vodopivec, pešpolka št. 87 iz Jamelj, ima prestreljeno levo ramo; pešec Jožef Teresin, 27. dom. polk iz Mosse, ima prestreljeno levo roko; — pešec Vincenc Martelan, dom. polk 27 iz Št. Petra, je prišel iz južnega bojišča bolan; — pešec Donat Ottanich, 27. dom. polk iz Krimina, ima prestreljeno desno roko; — pešec Jožef Visintin, 27. dom. polk iz Tržiča, ima prestr. desno roko; dalje so še od 27. dom. polka: pešec Avg. Nosent iz Ogleja, Franc Bregant iz Podgorje in Jakob Bertogna (črnovojnik) iz Beljana; vsi ti imajo prestreljene roke.

Kdor še ni storil svoje dolžnosti za leto 1914,

je dobil ali pa dobí še danes na ovitku rdeč križ z dolžnim znesom. Listu je priložena položnica. Naj vsakdo takoj stori, kar mu veleva dolžnost! To velja tudi za tiste, ki dobé položnice prihodnjič!

S to številko začnemo ustavljanje list vsem, ki ne vrše svoje dolžnosti!

ODPUSTKI NA VERNIH DUŠ DAN.

V sledi odloka Sv. Stolice se letos in nadalje na vernih duš dan (2. novembra) dobijo popolni odpustki kolikorcrat (totes quoties) verniki spolnijo navadne pogoje t. j. kolikorcrat običejo kako javno cerkev ali oratorij (cerkvico), če je ta javen ali vsaj pol-javen in molijo po namenu sv. Očeta in sicer od poludne 1. novembra do polnoči 2. novembra, se spovejo vsaj 8 dni pred 2. novembrom in se obhajajo 1. ali 2. novembra. Ta popolni

odpustek je torej enak onemu porcijskemu, s tem razločkom, da se sme darovati samo vernim dušam v vicah. (Acta Apostolicae Sedis z dne 3. avgusta 1914, Folium eccl. Archid. Gorit IX. 1914 str. 60). —

Novice.

Geslo Sv. Očeta Benedikta XV. — Vsak sv. Oče si ob svojem nastopu izvoli posebno geslo, ki naj pomeni nekako pravilo za njegovo delovanje. Rajni Pij X. si je izvolil prekrasni rek: Vse prenoviti v Kristu. Sedanji sv. Oče Benedikt XV. pa si je izvolil z ozirom na težavne in usodne čase naslednje velepomenljivo geslo: »V Te, Gospod, sem zaupal, na veki ne bom osramočen.« — To geslo sv. Očeta naj bo v teh težkih časih vodilo tudi za nas vse!

Za čast slovenske duhovščine. Predsednik »Duhovske zveze v Gorici« č. g. župnik B. Grča je prejel dne 24. okt. od uredništva lista »Bonifatius - Correspondenz« naslednje obvestilo ozirom napada dr. Udeja: Po ukazu preč. P. Auguština Galen sporočamo društvu »Duhovska zveza v Gorici«, da je njen dopis na uredništvo »Bonifatius - Correspondenz« prekasno došel, da bi ga mogli prijaviti še v oktobrovi številki. Zato ga bomo natisknili v našem časniku še le v številki, ki izide prve dni novembra, kajti tudi mi kakor je razvidno iz izjave uredništva v št. 14/20, zavračamo trditve prof. dr. Udeja. Pri tem pa prečastno društvo pravljudno prosimo to naše Udejevim terditvam nasprotno stališče prijaviti v slovenskih listih.

Na vloženo tožbo v istej zadevi je predsednik D. Z. prejel od preč. knezoškofijskega sekovskega ordinarijata Gradcu odgovor: »Na Vašo od 14. oktobra t. l. se poroča, da v imenovani zadevi se bo tu uradno svoj čas potrebno učrenilo.« Naš nastop je toraj že dosege zahtevani vspeh v popolno opravičenj slovenske duhovščine.

Bl. Grča, t. č. predsednik

Jurist Jos. Fon — padel! Pret. tede nas je dohitela žalostna novica: Na se vernem bojišču je padel naš vrlji rojak i somišljenik cand. iur. Jos. Fon iz Srpenice. Bil je praporščak pri 4. bos. polku. Kot odločno katoliško narodni dijak je b. član Kat. akad. društva »Dan« v Pragi. Bil je mladenič globokega verskega prepričanja, trezne in samostojne sodbe i zelo prikupljivega značaja. Bil je kot d. jak gojenec Mal. semenišča, kjer se je v raznih slovesnih prilikah odlikoval s svojimi nastopi. Maturo je napravil na gorskij gimnaziji l. 1910 z odliko. Posvetil je juridičnim študijam in je bil že tik p. koncu svojih študij, ki jih je vkljub na skromnejšim sredstvom zelo dobro vršil. Veliko smo pričakovali od njegovega t. lenta, njegove pridnosti in njegove značajnosti. Sedaj počiva pod črno rusko grudo. Naj počiva pri Bogu! Spominjammo se ga v molitvi!

Č. g. kurat Klanjšček v goriški vojaški bolnišnici. Med drugimi duhovniki, ki so bili poklicani kot vojni kurati, je došel na bojišče tudi lokovški č. g. kurat Franc Klanjšček. Vsled silno napornega dela si je nakopal hudo bolezni. Pred 4 dnevi so ga pripeljali v Gorico, kjer se sedaj zdravi v tuk, bolnici »Rdečega križa«, Bog mu daj, da bi skoro okreval!

Procesija na Sv. Goro. Dne 8. novembra t. l. bo na Sv. Goro prošnja procesija solkanske župnije za srečno zmagajo naše armade. Ob 10. uri bo pridiga potem bode imel slovesni pontifikal Nj. prevzetenost gospod knez in nadškof dr. Sedelj.

Odmevi iz Cerkna: Ni ga več našega ljubljenega preč. g. dušnega pastirja dr. Knava, duhovnika, ki ni bil nič drugačega od svoje najvišje do najnižje misli kot ognjen biser do Evharističnega kraja. Kdo mu ni dolžan hvale, ako pride v Cerkno delavni dan, najbolj pa v nedeljo in se zgrinjajo množice krog mize Gospodove. In koliko pobožnosti je uvedel do Najsvetnejšega. Vsak govor je ozaljal s slavo sv. Reš. Telesa. Vsak pogovor, sprehod občevanje je prevevala ljubezen do skritega Zveličarja. Naj bi našel obilo posnemalcev, in naj bi ljubi Zveličar blagoslovil njegovo novo faro. Dolžna zivala, ljubezen in molitev zanj pa ne nema v srcu po njem vzgojenih vernikov Cerkljanskih.

Č. g. Vinko Šanta. Št. Peter: Dne 28. t. m. nas je zapustil naš č. g. kaplan Vinko Šanta, ki je odšel na svoje novo mesto kot vikar na Kostanjevico. Pričas je bil 2 leti in 2 meseca ter se je ves čas z največjo požrtvovalnostjo trudil za naš dušni in telesni blagor. Ustanovil je »Mar. Družbo« za dekleta in »Kat. izobraževalno društvo«. To njegovo delovanje in njegovi govorji v cerkvi niso bili v katerim po volji. Toda — pošteno ljudstvo naše ve to ceniti. Bog mu daj na noem mestu Svojega blagoslova in tudi njegovim ustanovam v Št. Petru krepak azvoj! — Obenem prav iskreno pozdravamo v naši sredi našega novega dekata č. g. dr. Fr. Knava. Bog mu daj obilno blagoslova v blagor cele župnije!

Smrtna kosa v kapucinskem redu. — Udi v kapucinskem redu bleda smrt prirožanje in včasi si dovoli kako posebst in izvanrednost. Tako na primer si v zadnjih dnevih izbrala kar dva kapuinska brata ter ju pokosila v eni in isti oči in v isti sobi v bolnišnici pri uniljenih bratih v Gorici, kamor sta bila rišla iskat zdravja. Starejši br. Valentin in Peč, doma iz Gradiškega, je bival v bolnišnici že kake 4 mesece. Njegova bozen je bila starost — imel je nad 80 let.emu seveda ni leka. Brat Valentin je bil olgo let v kapucinskem samostanu v řizu na Vipavskem nastavljen kot kroč in pobiralec. Drugi brat Pazičnik, rojen v Podmelcu, je bil ed leti v Gorici za vratarju, pozneje pa Wolfsbergu. Lani je prišel v križki mostan v Vipavi, da si izleči jetiko.

Pred kakimi 3 tedni pa se je i on podal k usmiljenjem bratom v Gorico, kjer se je sezel z br. Valentinem, s katerim sta skupaj odpotovali v večnost. N. v m. p. Šla je dalje bleda smrt v Italijo ter tam ugrabila odličnejšega moža iz kapucinskega reda, preč. P. Pazičnik iz Sejan, ki je bil prej general celega kapucinskega reda. Po odloženem vodstvu celega reda je bil imenovan in pred kratkim posvečen za škofo v Albengi (Zapadna Riviera). Kot general kapucinskega reda je veliko storil za njega povzdigo. Ustanovil je mednarodni kapucinski kolegij, kjer se vsgajajo iz vseh provincij patri in vživajo višjo izobrazbo v redovnih in bogoslovskih vedah. Ustanovil je za red velikansko knjižnico, v kateri bo lahko hrani do 50.000 knjig. Pokojni je bil velik prijatelj pokojnega kardinala Vises y Tutto in rajnega papeža Pija X. Zlasti pa je bil znan kot sloveč pridigar — apostolski pridigar v Vatikanu. Zanimal se je prav zelo za stare slike kapucinskega reda ter napravil v to svrhu posebni muzej. Ravneno ko je imel nastopiti škofijo, ga je dobri Bog poklical k sebi po zaslужeno plačilo. N. v m. p.!

Nadvojvoda prestolonaslednik v Pulju. V petek 23. in soboto 24. t. m. se je v Pulju mudil nadvojvoda Karl Franc Jožef. V soboto je napravil izleta v okolico, kjer ga je hrvaško prebivalstvo sprejelo z velikanskim navdušenjem. Najlepši je bil sprejem v Medolinu. Nadvojvoda je bil tako vztadoščen, da je poklical pred se župnika Kirca, ki je tudi dež. poslanec, ter se mu zahvalil za sprejem. To je bilo tudi za župnika Kirca lepo zadoščenje; sedel je namreč v zaporu kot osušljen vleizdajstva, a bil pred kratkim izpuščen kot nedolžen.

Zrelostni izpit na realki je delalo 14 kandidatov, ki so vsi bili usposobljeni. Maturo so naredili: Battan, Černe Iv., Kraucher Karl, Pitamic Maks, Renčelj, Schwarz, Skok, Brišček Ivan, Čancar, Gril, Valentinuzzi, Volčič, Mircovich, Trnovic.

Vojna pošta sprejema pakete za vojake na bojišču le v omejenem okviru. Dne 22. t. m. je izšlo naslednje dovoljenje: Dovoljeno je zasebnikom odpošiljanje vojnopoštnih zavojev od 24. oktobra dalje na sledenje vojnopoštni urade: 9, 11, 16, 21, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 49, 51, 55, 61, 66, 68, 69, 76, 78, 81, 84, 88, 95, 96, 106, 111, 113, 119, 140, 151, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 211, 212, 300 do 311.

Sprejemajo se samo zavoji z uniformami in opremnimi predmeti — dovoljeni so tudi čevlji in perilo — in se zahteva omot iz nepremočljivega blaga, povoščenega platna ali leseni zabočki; največja teža 10 kilogramov, največja dolgost, 80 centimetrov.

Veliko zanimivih pisem z bojnega polja dobivajo sedaj naši ljudje. Prosimo somišljenike, naj blagohotno taka zanimiva pisma pošljejo našemu uredništvu. Vsak rad here, kaj pišejo naši vojaki z bojišč. Prosimo!

Predovanje črnovojnikov se bo vršilo na sedežih okrajnih glavarstev; torej za slov. del Goriške: v Gorici, Tolminu in Sežani.

Brezplačno prevažanje v letih 1878 do 1890 rojenih črnovojniških obvezancev. Z razglasom političnih oblasti je bil odrejen vpoklic v letih 1878 do vključno 1890 rojenih črnovojniških obvezancev v črnovojniško službo z orožjem. Te osebe se bodo brezplačno prevažale na potu iz bivališča na kraj ogledovanja in nazaj, in če bodo sposobne za orožje, tudi iz bivališča v kraj, kjer se imajo predstaviti, a to na podlagi črnovojniškega legitimacijskega lista». — Brezplačno pa le tedaj, če puste pred vsako vožnjo pri blagajni pritisniti pečat na legitimacijski list. Ce ni pečata, se bodo zahtevali popolne di iz bivališča v kraj, kjer se imajo predstaviti, a to na podlagi »Črnovojniškega civilne vozne cene.

Razpisane ustanove za dijake. Dež. odbor razpisuje naslednje 3 ustanove: 1.) Razpisuje se deželnli štipendij od 600 kron, ustanovljen od deželnega zbora s sklepom z dne 10. septembra 1888. v spomin 40-letnega vladarstva Nj. V. presv. Cesarja Franca Jožefa I. Deležiti se morejo te ustanove dijaki, sinovi očeta rojenega, stanujočega in pristojnega v tej grofiji, slušatelji na avstrijskem vseučilišču, na tehniki ali na višem poljedelskem zavodu, skozi vsa leta visokošolskih študij držeč se obstoječih postavnih predpisov. Prosilci naj podajo svoje vloge podpisnemu deželnemu odboru do 15. novembra 1914 in naj jim priložijo dokazila o rodu, pristojnosti, o premoženjskih razmerah doličnih družin, o tem, da so vpisani na kakem izmed navedenih učilišč in dosejanjem napredovanju.

2.) Razpisuje se štipendij v znesku 600 kron ustanove Nj. ekscelence deželnega glavarja grofa Franceta Coronini-Cronberga ustanovljene v spomin na štiridesetletnico vladanja Nj. V. presvitlega cesarja Franca Jožefa I. Za ta štipendij se morejo potegovati ubožni dijaki obiskujoči avstrijsko visoko šolo (vseučilišče, tehniko, visoko kmetijsko šolo), ki so pristojni v pokneženo grofovino Goriško in Gradiško, brez razlike veroizpovedavanja in narodnosti. S potrebnimi spričevali opremljene prošnje naj se predložijo deželnemu odboru do 15. novembra 1914.

3.) Razpisuje se natečaj za jeden izpraznjen štipendij Codelli - Fahnenfeldove ustanove v znesku 210 kron, kateri se podeli dijaku goriške gimnazije, ki je sin plemenitaša poknežene grofovine Goriško - Gradiške. Prosilci imajo predložiti svoje v mislu obstoječih zakonov opremljene prošnje deželnemu odboru do 15. novembra 1914.

Od mrtvih vstali. Vedno več se ponavlja slučajev, ko se oglašajo s pismi iz ruskega vjetništva ljudje, ki so bili že uradno proglašeni za mrtve. Tako poročajo n. pr. naslednji slučaj: Major Jaroslav Lenček 87. (celjskega) pešpolka je po uradnem izkazu padel na se-

vernem bojišču. Njegova žena je tudi že dobila izplačano posmrtno četrt. Pred par dnevi pa je prejela od svojega moža pismo, da je zdrav in da se nahaja v russkem vjetništvu.

V russkem vjetništvu se nahaja tudi dež. uradnik g. Bratina, ki je služil pri 47. pešpolku, brat prof. dr. Bratine. Pisal je bratu iz Sibirije.

V zagrebških bolnišnicah se nahaja z južnega bojišča 100 ranjenih Slovencev.

Na severnem bojišču je bil ranjen 19. t. m. g. Franc Belin, učitelj v Soči na Bovškem. Rodom je iz Gorice. Služil je pri 97. pešpolku.

Na sev. bojišču je tudi ranjen g. Samo Ulčakar iz znane tržaške narodne rodbine, praporščak pri 4. dom. polku.

Hrvaške zastave na Reki. Hrvaški listi poročajo: Hrvatski fantje so šli te dni na nabore v Karlovac. Sli so s hrvatsko zastavo skozi Reko. Hrvatje so bili napadeni. Vse to je videl feldcajmojster Klobučar ter je energično nastopil. Protireški policiji, ki je teptala hrvaške zastave s cesarjevimi podobami, je uvedena stroga preiskava. Vlada je preklicala svoječasno prepoved hrvaških zastav na Reki in je dovolila, da smejo Hrvatje nemoteno iti skozi Reko s svojimi narodnimi zastavami.

Vlaki za bolnike. Vsled nastopa mraza v vzhodni Galiciji v prvi polovici prejšnjega meseca je železniško ministerstvo sestavilo 12 vlakov za bolnike, vsakega s 25 vozovi mestne železnice, ki jih ob ojstrem mrazu moreta dobro razgrevati para iz lokomotive in pa kurilni voj, postavljen v sredino vlaka. Vozovi so primerno izpremenjeni za sprejemanje ranjencev ter so preskrbljeni z nosilnicami in drugo potrebnou opravo, kar je zahtevalo okroglo 12.000 K stroškov za vsak vlak. Ti vlaki so bili dne 18. septembra oddani vojni upravi na razpolago in so po izpopolnitvi oprave od strani zveznega vodstva rdečega križa s potrebnim sanitetnim in oskrbnim miterijalom ter mostvom za postrežbo, začeli služiti svojemu humanitrnemu namenu.

Nesreča na Opčinah. Dne 26. t. m. zvečer se je pripetila na postaji južne železnice na Opčinah nesreča. Okoli pol 12. ure je šel 20 let stari Franc Vidrič, doma iz vipavske okolice, nekoliko vinjen čez železniško progo, kjer ga je zagrabil stroj štev. 847, mu nalomil črepinjo in odtrgal levo roko. Dr. Bellen mu je nudil prvo pomoč ter ga poslal z vozičkom v tržaško bolnišnico. Vidričeve stanje je brezupno.

Lahak potresni sunek so nekateri čutili v torki okrog 10h 25 min. v Gorici. Sunek so čutili tudi v Ljubljani in v Trstu. —

Avstrijski »Lloyd« odpušča uslužence. Avstr. Lloyd je odpustil vse svoje uslužence, kar pomeni za ogromno maso ljudi grozen udarec. Vlada sedaj posreduje, da bi Lloydovi arzenali ne bili popolnoma zaprti ter da bi uradniki in kapitani še dalje dobivali plačo, četudi znižano.

Ustanova za neporočene ženske. — Knezonadškofski urad naznana: Dne 22. jul. 1886 je v Gorici umrla Ana Maria Gregorig, ki je določila, da se iz lenih dohodkov vsega njenega premičnega in nepremičnega premoženja ustanove 2 življenjski renti po 600 K za ubožne, samske, nad 30 let stare ženske osebe. — Ta ustanova, ki je že urejena in jo podlejuje vsakokratni goriški nadškof, se sine za celo življenje oddajati vsmislu čl. 2. ustanovnega pisma z dne 30. dec. 1887, št. 2732, »onim ubogim, samskim ženskam meščanskega stanu, brezmadežnega, pobožnega življenja, in sicer brez ozira na narodnost, ki so 30. leto prekoracle, so hčere poštenih starišev, stanujoče v Gorici, tja pristojne in si radi bolezni ali iz drugih vzrokov ne morejo služiti same kruha. — Užitek ustanova pa izgube one osebe, pri katerih se vsled njih obnašanja ti pogoji spremene ali stopijo v zakon.« — Ker je sedaj ena imejiteljic te ustanove umrla, je prosta ustanova letnja 600 K in se v smislu ust. pisma s tem do 4. dec. 1914 (vključ.) razpisuje s pripombo, da je prošnje ulagati v teku tega časa na knezo nadškofa goriškega. Prošnjam je treba priložiti naslednje priloge: 1.) Krstni in samski list prosilke; 2.) spričevalo pristojnosti, ki je napravi goriški municipij; 3.) pravnostno spričevalo o življenju prosilke in njenih starišev, kar napravi župni urad; 4.) spričevalo, da je prosilka za dela (o bolezni), kar potrdi municipij (oz. zdravnik in pristojni župni urad).

Listnica uredništva. Št. Peter: Za ono pismo iskrena hvala! Toda zdi se nam, da bi sedaj za ta predmet, ki je velevažen, bilo premalo zanimanja. Sedaj se tudi vračajo domov naše ženske. Ko bodo enkrat redne razmere, in se bo tok zopet obrnil nazaj, tedaj bo čas! Ne li? Sicer pa, kakor menite, da je bolje! Iskren pozdrav!

Ali ste že poravnali naročnino?

Z bojnega polja.

Slovenski junak žrtvuje svoje življenje.

Naši slovenski vojaki vseh oddelkov kažejo izvanredno vstrajnost in junaštvo. Mi smo v »Nov. Času« navedli že več činov, ki pričajo, da mi Slovenci res s celim srcem ljubimo svojo skupno domovino Avstrijo. Iz pisma nekega slovenskega topničarja posnamemo sledeče:

»Bilo je po bitki pri Grodeku. Umakniti smo se morali pred sovražno premočjo proti Przemyslu. Naš oddelek za strelico (municijsko kolono), je imel nesrečo, da je zavozil v močvirnato ozemlje in ni mogel uiti pred Rusi, ki so z veliko silo prodirali proti nam. Ni nam drugega preostajalo, kakor da smo izpregli konje in pustili dva velika vozova s strelicom v močvirju. Moj prijatelj Janez Brezina, do-

ma nekje ob Savi, ki je bil topničar pri... bateriji, je zaostal za nami. Ko smo prišli na bližnji hrib, je naš poveljnik z daljnogledom opazoval, kaka usoda bo zadela naše zaostalo strelivo. Kar naenkrat pravi stotnik: »Brezina pa leži kakor mrtev na prvem vozu streliva, a se giblje tako, kakor da bi se pripravljal, da zažge strelico.«

Z veliko napetostjo smo opazovali, kaj se bo zgodilo. Velik roj Rusov se je vedno bolj bližal mestu, kjer je bil naš tovariš s strelicom. Rusko krdelo — bilo je več sto mož — je od vseh štirih strani obstopilo obo voza. In glej! V tem hiper Švigne v zrak velik oblak dima in grozen pok je sledil temu. Visoko v zraku pa smo videli posamezne predmete, ki jih je z ljudmi vred odneslo kvišku. Naš poveljnik je razburljivo vzkliknil: »Bravo, vrli dečko!« Vsi smo bili presenečeni od tega drznega čina.

Ko se je dim malo polegel, se je skozi daljnogled videl učinek junaškega dejanja našega topničarja. Na mestu, kjer sta stala oba voza, je ležalo vse polno raztrgnutih ruskih trupel. Sodili smo, da je izgubilo življenje pri tem gotovo več sto Rusov, kajti na široko okrog 100 metrov od onega torišča ni stal noben Rus več. Vse je ležalo mrtvo na tleh. Seveda je izgubil pri tem svoje življenje tudi naš prijatelj in tovariš Brezina . . . «

Slava slovenskemu junaku, ki je raje žrtvoval svoje življenje, nego, da bi bilo prišlo avstrijsko streliivo sovražniku v roke!

Krogla v srcu. V bolnišnici usmiljenih bratov v Zagrebu so imeli slučaj, ki je velezanimiv z medicinskega stališča. V bolnišnico je prišel vojak, ustreljen iz puške v desno stran prsi. Ko je bila rana že zacetljena, je tožil o hudih bolečinah v prsih. Zdravnik dr. Herzog je dal moža röntgenizirati in je našel v svoje presenečenje, da v levem srčnem delu tiči krogla iz puške in da izdatno sodeluje na vseh gibih srca. Krogla je morala torej prodreti na desni strani prsi, potem prodreti desno stran srca ter obtičati na lev strani srca. Bolnik je moral pač govoriti o veliki sreči, kajti v 99 od 100 slučajev bi se bilo takoj zaustavilo delovanje srca in bi s tem nastopila smrt. Vojak pa je živel s kroglo v srcu, je prestal naporni transport in še le po zacetljenu rane so nastopile bolečine. Pozneje je nastopila tudi velika slabost srca, vsled česar so se že bali za njegovo življenje. Pozneje boljšanje pa je bilo tako izdatno, da je mož

sedaj že iz postelje in se sprehaja po bolnišnici. Operacija v tem slučaju je seveda popolnoma izključena. Ne more se pa vedeti, ali bo pacijent živel in kako dolgo s projektilom v srcu. Če nastopijo brazgotinaste izpreamembe v srcu, utegne mož umreti. Ali holan na srcu ostane vse svoje življenje. Le ob največjem varovanju in popolnoma mirnem življenju, izključivi seveda vsako telesno delo, ne odreče srce, vzlic nenavadnjemu gostu, svojega delovanja.

Odlikovan slovenski fant iz Koroške. Iz Ledenic na Koroškem poročajo: Iz naše občine je šlo več fantov na vojsko, med njimi tudi Franc Resman, četovodja pri oddelku strojne puške III.-7. pri domačem 7. pešpolku. Doma je bil eden izmed najboljših, neustrašenih slovenskih fantov, ki ga nikjer ni manjkalo, kadar ga je klicala narodna dolžnost. Takega se je izkazal tudi na bojišču in je prejel »za svoje junaško zadržanje pred sovražnikom, za svoje požrtvovalno, vedno najbolj uspešno delovanje« cesarsko odlikovanje, in sicer srebrno hrabrostno kolajno I. razreda. Njegov stotnik, ki je poslal odlikovanje njegovemu očetu, je pisal ob tej priložnosti to-le: Ponosen na to, da smem tega junaka štetiti k svojemu oddelku, Vam pošljem Najvišje odlikovanje. V svojo največjo žalost moram priznati, da mi ni znano, kje da se nahaja Vaš dne 10. septembra pri Bardatowu s strehom v prsa ranjeni sin. Čeravno je treba reči, da je hudo ranjen, zaupam vendar v Booga, Vsemogočnega, da je obvaroval tega pridnega, otroško mi udanega, od vseh nas ljubljenega in spoštovanega podčasnika še živega. Žalibog so bila vsa moja dosedanja povpraševanja brezuspešna, vendar pa mi pravi glas srca, da mora biti živ. Vaše blagorodje, ne izgubite poguma, zaupajte na božjo pomoč, povejte vsem sorodnikom in znancem v lepi koroški deželi, da se bo polk z upravičenim ponosom vedno spominjal tega junaškega poveljnika in da bo njegovo ime ostalo nepozabno, dokler živijo »Khevenhielnerci«.

Prazno bojišče. Očividec poroča o bitki ob reki Aisne na Francoskem. Popis je dober in nam kaže, kako je bojišče od daleč v moderni vojski. — Večina si predstavlja bojišče tako, kakor je predstavljajo slike ali fotografije. Če stojimo severno od reke Aisne na kakem griču in gledamo po ravnini, vidimo deželo z gozdovi, vasmi in s pristavami, ki goré in se kade. Edini ljudje, ki jih vidimo, so male skupine blizu reke. Čez nekaj časa se skupine pomikajo pologoma naprej, razširajo se, dokler se možje ne razkrope po ravnini. Zdi se, kakor da iščejo nekaj, kar so izgubili. Tako počasi hodijo, kakor da so utrujeni in da zanje čas ne velja. Od časa do časa se v prostoru pojavi nenadoma tanek, bel dim, ki visi nad njimi. Šumi tako, kakor da se kreta v zraku na mirjade perut, kakor da se mali vodometi dvigajo, kakor se dviga prah po dolgotrajni suši, kadar močno dežuje. To so sovražnikovi šrapneli. Ne vidi se,

odkod padajo; sovražnik je zapazil, da se čete pomikajo naprej. Možje nadaljujejo svoj mirni izprehod, kakor da se ni nič zgodilo; vedo namreč, da ogenj šrapnelov ni tako nevaren kakor gromi. Zgodi se, da se kak mož izpod takne in obleži, kjer pada. Zadela ga je ena tistih mnogih krogel, ki jih razstrese šrapnel, če se pravčasno razpoči v zraku. Možje korakajo naprej, dokler ne začujejo novega glasu. Novi zvok je podoben ostremu in hitremu regljanju. Sovražnikova strojna puška meče z levega robu gozda svinčeno točo. Možje se takoj vržejo na tla. Spustojejo namreč eno strojno puško bolj kakor celo baterijo topov. Regljanje preneha tako hitro kakor se je pričelo. Če pogledamo na gozd, vidimo plamen, podoben rdečim svetilkam med drevesi. Naši topovi odgovarjajo na sovražnikov ogenj. Nekaj minut pretresa gromenje zrak. V varstvu tega ognja možje zopet vstanjejo, a žal ne vsi, in tečejo hitro naprej. Zopet čujemo regljanje; možje zopet iščijo varnosti na prsih matere zemlje. Tako se nadaljuje približno eno uro, dokler možje ne zginijo, kakor da jih je požrla zemlja. Ničesar več ne vidiš kakor dolge temne črte, ki segajo po ravnini. To so strelski jarki. Zdaj se prično dvobojoji pušk.

Najnovejše vesti.

Naši težki topovi v Galiciji.

DUNAJ 28. (Kor.) Uradno se objavlja: 28. oktobra opoldne.

V Galiciji se tudi včeraj ni zgodilo ničesar bistvenega. Na mnogih delih fronte sta se zakopala oba nasprotnika. Naši težki topovi so uničili več sovražnih baterij in oporišč.

Namestnik šefa generalnega štaba, generalni major pl. Höfer,

Nemške in avstrijske čete se umaknile na Poljskem.

DUNAJ 28. (Kor.) Uradno se objavlja: 28. oktobra opoldne.

Na Poljskem so se morale združene nemške in avstrijske čete izogniti pred novimi ruski silami, ki so prodrali od fronte Ivangorod-Varsava-Novogeorgiewsk in to potem, ko so dotedaj v večdnevnih bojih uspešno odbile vse ruske napade. Rusi prvotno niso sledili. Umikanje pred sovražnikom se je izvršilo brez težkoč.

Zavezniške čete se bodo, odgovarjajoč položaju, grupirale na novo.

Namestnik šefa generalnega štaba, generalni major pl. Höfer.

Novi uspehi v Srbiji.

DUNAJ 28. (Kor.) Uradno se razglaša: 28. oktobra. Dne 27. t. m. smo izvojevali v Srbiji nove uspehe. Ravnje in močno utrjene sovražne pozicije ob nasipni cesti severno od Crnabare v Mačvi, so naše čete po hrabri sovražni obrambi zavzele v naskoku. Pri tej priliki smo osvojili 4 topove in 8 strojnih pušk. 5 oficirjev in 500 mož je bilo vjetih in uplenjenega mnogo vojnega materiala.

Potiorek, fcm.

(Vsi imenovani kraji se nahajajo v severozapadnem kotu S bije.

Obsodba morilcev Fr. Ferdinand.

SARAJEVO 28. (Kor.) V razpravi proti Prinčipu in tovarišem je bila danes dopoldne razglašena razsodba:

Obtoženci Danilo Ilić, Veljko Ćubrilović Nedjo Kerović, Miško Jovanović in Jakov Milović so bili obsojeni v smrt na vešala, Mitar Kerović na dosmrtno težko ječo, Gavrilo Prinčip (moric), Nedeljko Ćabrinović (ki je vrgel bombo) in Trifko Grabež na 20 let težke ječe in pa zato, ker so še premiadi, za smrtno kazen. Drugi: Vaso Ćubrilović na 16, Cvetko Popović na 13, Ivo Kranjčević in Lazar Gjukić na 10, Cvijan Stjepanović na 7, Branko Zagorac in Marko Perin na 3 leta težke ječe. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Zadružništvo.

Drežnica. Kmečka hranilnica in posojilnica v Drežnici bo imela dne 8. novembra t. l. popoldne koj po blagoslovu v občinski pisarnici svoj redni občni zbor s sledenim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega sklepa za l. 1913. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. Če bi ne bil občni zbor sklepčen se vrši pole ne pozneje pri vsaki vdeležbi.

Štjak. — Vabilo na XII. redni občni zbor »Hranilnice in posojilnice v Štjaku, reg. zadr. z neomejeno zavezo«, ki se bo vršil v nedeljo dne 8. novembra 1914 ob 2. uri popoldne v župnišču. Dnevni red: 1. Poročilo o upravnem letu 1913. 2. Potrjenje računskega sklepa za leto 1913. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Darovi.

Za naše vojake.

Nabiralnica darov vojno pomožnega urada v Gorici za slovenski del je dobila zopet lepo število darov, ki jih tem potom priobčuje z iskreno zahvalo!

V denarju:

Ant. Maraž Št. Ferjan nabral pri Klajnščekovih K 6.75 v. Cel Čebren Rihemberg K 2. Nabrala Jadviga Rümmer v Trnovem po preč. g. kuratu Rustja na Trnovem K 26. Ga. Berbuč Gorica K 2. Svit. Premrou vodja G. Z. K 10. Ga prof. Novak K 2. Ant. Maraž Št. Ferjan 50 v. Steverjanski fantje K 1. Gosp. Ant Skrgat upr. Kubed K 5. Občina Krasno nabrala gdč. Vikt. Obljubek K 17. Nabrala Otilija Stanič v gorskih vasicah Peršeti, Bečarji, Kambreško, po preč. g. kuratu Medveš iz Ročinja K 15.44v. Ga. Mašera Gorica K 5. Na Lokvah nabrala dekleta po preč. g. Cigoju K 36.10 v. Neimenovan 20 vin. Franc Pelicon Sovodnje o priliki neke stave nabral K 5. Preč. g. dr. Ličan prof. Gorica K 5. Vsega skupaj K 2.208 36 vin.

V blagu:

Rubije: Pod vodstvom gdč. učiteljic izdelale učenke in nekaj gospá: 7 p. rokavic 14 p. golenic, 2 p. nogavic, 14 šalov, 14 čepic, 12 p. zapestnic, 12 p. cunj za noge. —

Anton Komjanc Cerovo 1 zavitek fig in 2 stek. žganja.

Iz Grgarja še prejeli 13 maj, 1 p. rokavic ter staro platno.

Po gospoj Leop. Krsnik - Rott v Pevmi izdelalo 6 deklic 2 čepice, 1 p. zapestnic. — Obitelj Šketova, Dramlje, Štajersko 5 p. zapestnic, 6 p. zavitkov za noge.

Častite šolske sestre v Tomaju 2 1 bezgovega odcedka, 3 vazne kompota, 1 st. orehovih kapljic, 2 zavitka domačega čaja.

Preč. g. kurat Blažko v Kozani 50 knjig.

Dekleta z Batah napravile 4 p. rokavic, 5 parov zapestnic, 5 p. nogavic, 2 čepice, 8 p. sp. hlač, 6 maj, 1 rjuho.

Gdč. Ela Mrevlje učiteljica sv. Križ na Vipavskem je poslala sledeče: 26 p. nogavic, 24 p. zapestnic, 12 p. dokolenic, 10 šalov, 6 snežnih kapic.

V Opatjemselu izdelale in nabrale dekleta in žene pod vodstvom gdč. Guste Podgorikove, učiteljice sledeče: 23 p. nogavic, 1 škatlo cufanja 1 rjuha, 20 p. rokavic, 25 p. zapestnic, 20 čepic, 20 šalov, 8 srajc. 1 sp. hlače. Cunje.

Ga. Komac, Gorica 24. viržink, 2 st. likerja.

Ga. Casagrande Ajdovščina 1 p. nogavic, 1 čepico.

G. dr. Breceljeva izdelala 8 p. zapestnic.

Dekleta Marijine družbe Cerkno 1 par nog. platnene cunje, 47 rjuh, 1 zabol svežega sadja, 4 žaklje suhega sadja, 1 sp. hlače, 3 srajce.

Podgora: za nabrani denar se je napravilo in spletlo 16 p. zapestnic, 12 šalov, 9 p. dokolenk, 10 čepic. — 6 p. sp. hlač, 16 p. ovitkov za noge. Visoka gospá grofica Matilda Attems iz Podgore: 2 brisači, e

odejo, 1 p. rjuh, 1 blazino.

Gdč. Vikt. Obljubek **Krasno**. 1 košarico grozdja, 1 jerbas suh. sadja, 2 strajci, 1 maj, 1 p. nogavic.

Ga. Alojzija Zgonik-Poberaj **Dobravlje**. — 1 rjuho več platnenih cunj, zavoj cufanja, 5 p. zapestnic, 5 p. nogavic.

Eduard Kumar **Kojsko**. 4 zajče kože. —

Ga Križmanova sopr. naduč. v **Sempasu**. 1 zavitek cufanja, 4 p. zapestnic, 4 p. dokolenic, 4 čepice, 5 pl. rjuh, 11 p. ovitkov za noge.

Na Ponikvah v mali duhovniji, ki šteje 686 duš so nabrala dekleta dne 25. 10. 1914. sledče: 14 p. nogavice, 26 rjuh, 2 vreči suhega sadja, 2 zaboja jabolk, cunje iz platna, 8 škatl cigaret, 54 paketov tobaka za pipo, 56 paketov tobaka za cigarete, 44 zavit. cig. papirčkov, 144 škateli žveplenk, 2 kuv. pisemskega papirja, 5 svinčnikov, 4 zavitke čaja, 1 zavitek orehov, 4 st. žganja, 1 srajco.

Gdč. Mar. Perfecta, uč. roč. del Lig Kanal 1 kg ovče volne, 5 p. nogavic, 2 p. zapestnic.

Dekleta na Lokvah. 4 kose sp. obleke 2 p. rokavic, 3 pare nogavic, 1 brišačo, par robcev, 1 kg. sladkorja, 31 paketov tobaka, 40 cigarilos, 260 cigaret, papirčkov za cig. dopisnice.

„Solsk dom“ je poslal že večjo množino pletenin. Ko bo vse končano, objavimo vse številke.

Doslej je dobilo zimsko perilo nad 120 vojakov, ki gredo na bojišče ali so še le šli k vojakom. Odposlalo se je več zaboljev blaga v Gradec na III. kor za naše polke in več blaga v bolnišnico.

Srčna hvala vsem darovalcem, nabirateljem, vsem, ki se trudijo z izdelovanjem.

Pošiljajte prispevke v denarju in blagu, ker zelo rabimo, da postrežemo vojakom, ki odhajajo na boj.

Tisočera hvala vsem, ki so dali kaj za naše vojake! Bog bo vse plačal! Darove pošiljajte le na ta naslov:

Nabiralnica darov voj. oskrb. urada v Gorici za slovenski del Gosp. ul. 6. II. (Ženski odsek S. K. S. Z.).

Za Rdeči križ in družine, potom upr. »Nova Časa«: Preč. g. H. Črnigoj, vikar Lokavec za druž. K 20. Nabrala Marijina družba v Čepovanu za družine v vasih Dol. Tesno 17.66 v Vrata 20.85 v Puštanje 11.01, učenci v Čepovanu K 2.05 vin. skupaj K 51.65 vin. R. K. županstvo Kojsko frakeja Brestje v Brdih K 7.70 vin. Mohorjan v Mirnu po preč. g. Rojeu R. K. K 25. R. K. Ter. Valentinci Globno Deskle K 1. R. K. Mar. Berlot Globno Deskle K 1. — Skupaj K 746.45 vin.

Iz Biljane se je oddalo v voj. bolnico za ranjene vojake, 15. oktobra t. l.: grozdje, vino, žganje, pikolit, obleka in perilo. To potrjuje: Reservna bolnica »R. K.«.

V Rihembergu je nabrala dekliška Marijina kongregacija po svojih odbornicah v vojne namene vsega skupaj v denarju: 402.92 K, 20 kg obvez in vrečo potrebščin za vojake na vojnem polju. Vse to je bilo po župnem uradu odposlano 1.) v roke dr. Srebrniča 103.46 K za Rdeči Križ in ravno toliko za družine pozvanih; 2.) na glavarstvo za vojake na bojnem polju 196 K in eno vrečo potrebščin; 3.) naravnost Rd. Križu 20 kg obvez. Vsi tozadevni izkazi darovateljev so poslani zajedno na glavarstvo in se nahajajo tudi v župnem uradu na razpolago. — Disciplina in požrtvovalnost Marij. kongregacije je vzorna, kar se je pokazalo ob tej priliki zlasti 4. okt.

Po svetu.

»Obrnilo se je.« V vojsko je šel tudi zakonski mož, ki je prej le prerađ pil, zapravljal tedenski zaslužek, puščal ženo in otroke brez sredstev in ženo zvečer še pretepal. V vojski se je pa mož vendar le spomnil svoje ženice in otrok in jim pisal: Ljuba žena! Tu je hudo, ker moramo dostikrat stradati. S sovražnikom se

NOVO skladnišče konfecijskega blaga VUGA & Co. Gorica

Raštelj 16.

Velikanska izber jesenskih oblek za moške, dečke, deklice in otroke. MODNI SALON najmodernejših ženskih plaščev jopic, oblek in bluz. Velika zaloga moških in otroških nepremočljivih pelerin in plaščev. LASTNA KROJACNICA. CENE NAJNIŽJE.

bijemo. Piši, kako je sedaj doma i. t. d. Žena pa je odgovorila: »Ljubi mož! Pri nas se je sedaj vse obrnilo. Sedaj dobivam jaz za podporo denar in dobro izhajam. Ti revež sedaj stradaš. Prej si ti me ne pretepal, sedaj pa drugi Tebe tolčeo. Te pozdravlja Tvoja žena« i. t. d. — Ta dogodek je resničen.

Smrt seka sedaj in žanje. Njena kosa pa ne dela samo po bojnem polju, temveč posega tudi v mirne domove raznih velikih mož, velikih narodov. Za časa te vojske je pobrala med drugimi brezštevilnimi že tele znamenite može: Sv. Oče Pij X., ruski poslanik Hartwig, rumunski kralj Karol, voditelj nemških katoličanov Franc Brandt, voditelj francoskih katoličanov grof de Mun, knez Schwarzenberg, laški zunanj minister San Giuliano in še mnogi dra-

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel „Pri zlatem Jelenu“.

Zakaj?

ne pišite takoj po krasni cenik in najnovješe vzorce, kateri se vsakemu dopolnijo zastonj in poštnine prosto iz prve gorenjske razpošiljalnice

Ivan Savnik, Kranj, st. 165.

gi znameniti, ki bi bili ravno v sedanjem času ljudstvu tako potrebni, so morali v grob. Da, smrt žanje kot že ni žela stoljetja!

Franc Obid,
paser v Cerknem
se uljudno priporoča č. cerkvenim
oskrbništvom za izdelovanje cerkve-
nega orodja, kakor: moštrance,
kelhe, lestence, svečnike i. t. d.
Popravlja, prenavlja, pozlačuje, po-
srebruje, tudi staro cerkveno orodje.
Solidna tzvršitev! — Zmerne cene!

MIHAELJ TURK

Gorica — na Kornu Štev. 6 — Gorica priporoča slavnemu občinstvu svojo briv-
nico. Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema uaročila za maskiranje po smernih cenah.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje
Dr. I. Eržen
GORICA

Jos. Verdi tekališče štev. 37
Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone
zlate mostove, zobe na kaučukove plošče
uravnavanje krivo stojecih zob. Plombe
vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dep. do 5. ure pop.

Zastonj

Samo

dobi vsak 2 para močnih ženskih ali moških nogovic 3 lepe žepne robce, eno volneno ruto za na glavo ali moški klobuk kjer naroči $4\frac{1}{2}$ m finega volnenega zimskega lagaza žensko obleko v poljubni barvi za:

K 9·50 ali boljši kakovosti 12·50

v Prvi gorenjski razpošiljalnici **Ivan Savnik,**
KRANJ, št. 165,

Neugajajoče se zamenja ali vrne denar!

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Gorici.

Centrala Ljubljana, p. družnice: Celje, Celovec, Sarajevo, Split, Trst.

Dolniška glavnica H 8,000,000

Rezervni zakladi „ 1,000,000

Vloge na knjižice po $4\frac{1}{2}\%$ v tekočem računu po dogovoru.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst, deviz-valut.

Eskont menic.

Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje

Borzna naročila.

Stavbeni krediti.

Safes.

Promese za vsa žrebanja.

Predujmi vrednostni ne papirje.

Nakazila v inozemstvo.

Vnovčenje kuponov in izzrebanih vrednostnih papirjev.

Srečena obroke.

Kreditna piuma.

Za jesen in zimo

priporočava svojo velikansko zalogo novosti. Cene vsled kritičnih časov zelo ugodne.

Modne knjige priloživa k naročilom zastonj.

Pregrad & Černetič.